

[Rasting.]

enten ved en særlig begrænsning eller ved at udvide området for underretsstolens kompetence, således at disse sager som appelsager kun kan bringes videre til landsretten, men ikke havne i Højesteret?

Hvis dette skulle være et middel til at bevare princippet Højesterets enhed, altså undgå en deling af Højesteret, mener jeg, at man bør tænke meget langt, bør overveje dette meget grundigt. Jeg skal heller ikke lægge skjul på, at de spor af betænkelighed, som er kommet til orde indenfor mit partis ramme, bevæger sig netop på dette område, idet man spørger: Er det da meningen, at alle mindre sager, sager, som i det enkelte tilfælde måtte vise sig at være af mindre betydning, alligevel af en eller anden grund skal kunne føres videre op til Højesteret? Er det f. eks. ikke således, at der gives bevilling til sagers gennemførelse til Højesteret i et sådant omfang, at det har medført en særlig forøgelse af rettens arbejdsbyrde i de senere år? Overfor disse betænkeligheder er der dog blevet anført de betragtninger, som den højtærede justitsminister gjorde rede for ved lovforslagets fremsættelse her i tinget, idet der med styrke blev henvist til, at den forøgede arbejdsbyrde indenfor retsplejen ikke blot rammer Højesteret, men i lige så høj eller omtrent lige så høj grad forholdsmæssigt underinstanserne, landsretterne og underretterne, idet, som det fremhæves af ministeren i forelæggelsesbemærkningerne, landsretterne har fundet det nødvendigt at begære opretholdt et antal konstitutioner, og ligeledes har man for underretternes vedkommende følt sig nødsaget til at konstituere fuldmægtige, ikke blot i de større embeder i hovedstadsområdet, men også ved en lang række embeder i provinsen.

Det synes altså at være et almindeligt fænomen ved den borgerlige retspleje som helhed, og der synes ikke at være nogen akut, øjeblikkelig udsigt til forandring deri, så jeg synes, at den tredje mulighed frembyder sig, nemlig dette fremfor at lægge byrden over på underinstanserne at komme til det, som — måske med nogen betænkelighed udfra princippet om Højesterets enhed — må blive den tredje løsning: en deling af domstolen. Og dér vil jeg meget gerne fremhæve, således som det allerede er gjort af de tidligere ordførere, at Højeste-

ret selv i sin konklusion går ind for en sådan deling. Jeg vil gerne bede om den høje formands tilladelse til at citere disse vigtige ord. Højesteret udtaler: „Efter indgående drøftelser er samtlige rettensdommere enige om at gå ind for en deling af retten i to lige store afdelinger.“ Jeg mener, at en sådan tilstand vil være meget at foretrække for den midlertidige tilstand, hvorunder arbejdet er foregået i de senere år, og jeg er meget tilfreds med, at lovforslaget ikke lægger sig fast på nogen delingslinie, men udtaler, at sagerne nærmere fordeling mellem dommerne bestemmes af præsidenten. Altså, der er mulighed for en elasticitet, og der er mulighed for at bevare den offentlighed og mundtlighed i fuld udstrækning, som retsplejeloven tænker sig ifølge sin principielle holdning, samtidig med at sagerne i naturligt omfang kan udgå til skriftlig behandling.

Det er jo heller ikke meningen, at dette minimumstal af 5 dommere, som nævnes for rettens to, eller for den sags skyld for alle dens afdelinger, også for den skriftlige behandling, skal være bindende. Det forudsættes i bemærkningerne, at retten i vigtigere sager beklædes af et større antal dommere end minimum; ligeledes siges der, at der „i enkelte tilfælde vil kunne blive tale om, at samtlige dommere deltager i sagens behandling, f. eks.“ — nu nævnes der et glimrende eksempel — „hvor der opstår spørgsmål om, hvorvidt en lov måtte være forfatningsstridig“. I den slags principielle afgørelser bevæger man sig ud over minimumsgrænsen, ja, man kan endog tænke sig en plenarforsamling.

Man kunne spørge i denne forbindelse, om der skulle være andre udveje, som man kunne tage i brug. Man kan se på kompetencereglerne i forbindelse med sø- og handelsretten. Retsplejeloven tænker sig jo systemet således, at Højesteret er almindelig appelinstans for alt, hvad der kommer fra sø- og handelsretten, og det, der kommer fra sø- og handelsretten, kan være meget vigtigt, men der er jo også småsager dér, og som jeg sagde før: princippet om Højesterets enhed, således som det nu bliver drøftet, spørgsmålet om en yderligere overvejelse af de underordnede domstoles kompetence og endelig sådanne spørgsmål som at inddrage også de særlige domstole som sø- og handelsretten under